

Топорецька З. М.

кандидат юридичних наук, асистент кафедри правосуддя
юридичного факультету Київського національного університету
імені Тараса Шевченка

ЩОДО РОЗУМІННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯК ДІЯЛЬНОСТІ

На сьогодні в науковій літературі існує декілька поглядів на розуміння поняття і сутності криміналістичного забезпечення.

Перша група вчених розглядає криміналістичне забезпечення як систему (статичну або динамічну). Таке бачення міститься у роботах Р. С. Белкіна, В. О. Волинського, А. В. Дроздова В. Г. Коломацького, В. В. Лисенка, В. Г. Лісогора, Е. О. Самітовата і інших.

Друга група вчених розглядає криміналістичне забезпечення як діяльність. Така позиція підтримується О. Ф. Волинським, С. Ф. Денисюк, П. Ю. Івановим, А. В. Ішенком, В. В. Матвієнком, В. В. Овдієнком, К. Є. Поджаренко, Ж. В. Удовенко, О. І. Чучукало, А. В. Шмоніним та іншими.

Представники третьої групи фактично поєднують погляди попередніх двох груп і розглядають криміналістичне забезпечення не просто як діяльність, а як особливу систему. Такої думки дотримуються К. Е. Горячев, Я. Я. Лозовий, В. Ю. Сокіл, І. В. Тішутіна та інші.

Лише в деяких роботах окремих вчених (наприклад, З. І. Кірсанов та В. О. Образцов) міститься власне бачення цього поняття, яке не вписується у виділені вище групи.

Підтримуючи позицію науковців щодо розуміння сутності криміналістичного забезпечення доказування в кримінальному провадженні як діяльності, вважаємо, що вона, як і будь-яка інша діяльність, містить такі складові: суб'єкт, об'єкт (предмет), мета (цілі), завдання, методи та засоби, результат діяльності.

Суб'єктами криміналістичного забезпечення є: наукові установи, навчальні заклади, науковці, теоретики та практики.

Об'єктом криміналістичного забезпечення є учасники процесу доказування. Предметом криміналістичного забезпечення відповідно є: сторона обвинувачення, сторона захисту, суд, слідчий суддя, інші учасники процесу доказування.

Метою криміналістичного забезпечення є надання знань та практичних навичок учасникам процесу доказування у використанні криміналістичних засобів та рекомендацій для встановлення обставин кримінального правопорушення, а також їх використання у доказуванні у конкретному кримінальному провадженні.

Відповідно до визначеної мети можемо виділити такі цілі криміналістичного забезпечення доказування у кримінальному провадженні:

- надання криміналістичних знань;
- надання практичного досвіду використання криміналістичних засобів і рекомендацій у доказуванні;
- використання суб'єктами доказування криміналістичних рекомендацій та засобів у доказуванні у кримінальному провадженні.

Методами криміналістичного забезпечення є: криміналістична освіта, криміналістична практика використання засобів криміналістичної техніки, тактики методики в доказуванні.

Засобами криміналістичного забезпечення виступають: наукова та навчальна література, лекції, теоретичні та практичні спецкурси, конференції, гуртки, семінари, практичні заняття, лабораторні заняття, практика в органах

внутрішніх справ, прокуратурі, суді, засоби криміналістичної техніки тощо.

Результатом криміналістичного забезпечення є: отримання (набуття) учасниками процесу доказування криміналістичних знань та практичних навичок використання криміналістичних засобів у рекомендацій в доказуванні, а також їх використання в доказуванні у конкретному кримінальному провадженні.

Отже криміналістичне забезпечення доказування у кримінальному провадженні полягає у задоволенні потреб процесу збирання, перевірки та оцінки доказів для встановлення предмету доказування технічними засобами, тактичними прийомами та методами криміналістики під час досудового розслідування та судового розгляду кримінального правопорушення, проведення процесуальних дій, прийняття процесуальних рішень у кримінальному процесі.